

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő 's kiadó tulajdonosnál uri utca 43dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján törénhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan közöltetik.

FÖGLALAT. Magyar-és Erdélyország (kinevezések 's előléptetések; Országgyűlési közlemény: 118d. fördi ülésben nádori születésnapra üdvözlés; az ország-jölléti költségek iránti tanácskozás részletei; 119d. fördi ülésben a városi rendezés folytatása a városi hatóságul; 170d. kerül ülésben öt rendű petíció, és a turpolyai kerület-rendezés föl vagy nem vétel iránti tanácskozás, miszerint az belrendezése iránt adandó részletes javaslat végett választmányhoz utasított; 171d. ker. ülésb. a főisp. eskü-példány-szerkezet módosítottán a 120d. orsz. rendi ülésb. a kerül. szerkezetek átadta után a m. kiscsapongás-ügyi munkálat vétetett föl, a m. elnök általános nézetel e tárgyul; a felolvasott szakaszok semmi módosítást nem szenvedtek; 172d. fördi ülésb. a városi helyhatóság iránti tanácskozás folytatása; 172d. ker. ülésb. a közszükség-fedező források iránti küldöttség választásáról értekezés 's a 121d. rdi orsz. ülésb. a m. kihágások iránti munkálat. a 21d. sig. haladtak Pestmegyei közgyűlésben követeltetés polytechnicum, Szegnia, nevelési nyelvi ast. iránt, a minden földbírtokos által fizetendő telekij elfogadtatott; a zúgráb. lap ismét új névre bérnéva; Torna 2 rendű. Szatmár. Somogy és Sáros megyék közgyűl. 's utasítási; Kassai hir;

Spanyolország (Rendkívüli mozgalmak Krisztina elfogadtatására; új carlospárti összeesküvés).

Franciaország (Az összeesküvés híre nem valósult; aláírások Dupetit-Thouars számára).

Svédország (A király állapota nem enyhül).

Görögország (A trónörökös. kormányzás és senatus iránti határozatok).

Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Ö. cs. 's ap. kir. fels. Schnell György nagyszombati társas káptalanbeli prépostot sz. Pulcheria címzetes apátságával felruházni, a szegniai székes káptalanban énekelő-kanonokságra Czernogoresevich Ferencz örkanonokot, örkanonokságra Radochay Mátyás kanonokot, ifjabb kanonokságra Basletich Vinczét a püspöki papnevelőház aligazgatóját, továbbá Pozsony megye aljegyzőjét Udvarnok Kálmánt a fümmei kormányzásig tiszt. fogalmazójává, végre a pesti első bíróságu váltót. szék-nél kiadóhivatali segédde Stetner Ignácot, tollvivői gyakornokká Bujanovics Jánost, jegyzőkönyvviteli gyakornokká Heribán Jánost, kiadóhivatali első gyakornokká Gegus Dánielt, másodikiká pedig Ráchay Sándort kinevezni k. méltóztatott.

Igazítás: Jelenkorunk f. é. 20d. száma 116d. lap. 3dik hasábjá 2d sorában a Constatározás ezikkben: „egészen helytelen“ helyett olv. „nem egészen helytelen.“

Országgyűlési közlemény.

118. orsz. ülésben Nádor ő főhgsége harsány éljen-kiáltások közt megjelenvén, primás-hg's esztergomi érsek a főrendi tábla nevében Nádor ő fens. születésnapjára ekép üdvözlé: Fens. cs. kir. főhg. országunk Nádora! A' dicső nap, mely es. kir. Fens. magas születését feltünteté, felejthetlen előttünk, felejthetlen lesz évkönyveinkben. Nem sokára azután, még virágzó kor folyamában, ugy kívánván a' nemzet, föllépett es. kir. fens. fényes pályájára, mellyről csak boldogítólag árad honunkra nagy hatása. Nem alkotott azóta bármely jótékony törvény, nem támadott nagyszerű intézet, nem jött létre közzöt tárgyazó vállalat, mellynek dicsősége nem lön es. kir. fens. mint szerzőjét vagy ápolóját, v. hathatós előmozdítóját tisztelheti 's kétségkívül legnemesb örömeire szolgál es. kir. fens. mind azokra nem tekintheti a' nélkül, hogy nagy nevét beléjük szöve ne találja. Engedje meg tehát es. kir. fens. e' jelen alkalommal, mellyet magas születésének már szerencsésen elért, dicső nevének pedig közelítő ünnepe nyujt, hódoló tiszteletünk, forró ragaszkodásunk 's csüggedhetlen bizodalomunk jelöl, szives vágyunk szerint azon hő kívánásunkat nyilváníthatni, hogy a' nagy isten, ki országunk fölött kezdettől fogva különösen örködött, es. kir. fens. drága napjait, fels. királyunk dicsőségére, a' fens. kir. trón diszére, hazánk boldogítására, fens. családja örömeire, a' legtisztább megelégtetés élvezéséi közt még számos évre terjessze. E' szívbéli ohajtásunk teljeseiséért az egék u' ránál buzgón esdekelní meg nem szününk, kik magunkat es. kir. fens. magas kegyelmébe aláztatossan ajánljuk. (Éljen! éljen! éljen!) Ö. cs. kir. fens. így válaszolt: Már majd 48 év tünt elazóta, hogy én ezen helyet először elfoglaltam, ez idő alatt a' m. főrendek annyi bizonyágát adák irántam viseltető bizodalomnak 's az édes haza közjava előmozdítása közremunkálásában igyekezetöknek annyi tanuságát, hogy a' mélt. Főrendeknek érzelmökről soha kétségem nem lehet. És mai napon a' m. főRR. ismét új jelét adják irántam viseltető bizodalom 's tiszteletöknek, mi

szívemnek legkedvesebb. Legyenek a' mélt. Főrendek meggyőződve, hogy minden alkalom nekem kedves leendő, hol én a' m. főRR. közepett a' kedves haza közjava előmenetelére a' m. főRR. tanácsával közremunkálhatok 's a' m. főRR. segítségével ezen kitűzött célt elérhetem 's legyenek a' mélt. főRR. irántok viseltető szives hajlamomról bizonyosak (Éljen, éljen, éljen!) Ekkor megjelent a' t. RR. követsége, mellynek szónoka b. Rudnyánszky Samu esztergomi főkáptalan követe ekint üdvözlé Nádor ő es. kir. főherczegségét: Fenséges es. kir. főhg. országunk mélyen tisztelt Nádora! Midőn es. kir. Főhged magas személye előtt, az orsz. egybegyűlt t. RR. köréből, ezen kinevezett jeles választmány mélyen tisztelkedik, azon határtalan örömet magyarázza, mellyel keblök csordultig teli van, hogy fens. magas születésnapját szerencsésen elérte! És méltán is, mert akár tekintik es. k. fens. a' t. hozás nehéz pályáján kitűtetett bölcseségét, 's nagy tapasztalással párosult ritka előki tulajdonit, akár tekintsük az orsz. közigazgatásban legnagyobb részt vett eljárásnak gyümölcsöző eredményit, akár végre az ország főörvényszékén tanusított részrehajlatlan igazságszeretetét, mindannyiszor es. kir. fenség. nemzetiségünk 's jobblétünk leghőbb védlőjét 's bajnokát, a' boldogabb jövőd talpkövének pedig alapítóját halásan megismerni ép olly kellemes, mint tartozó kötelességünknek valljuk. Fogadjja azért es. kir. fens. az orsz. összegyűlt. t. RR. legőszintébb kívánatit, mellyek sommája abban pontosul, hogy a' világok ura, Istene, es. kir. fenségedet koronás királyunk fejedelmi további tetszésére, 's honunknak, melly büszke azon öntudatban, hogy es. kir. fens. személyében ápolóját, jótévőjét, 's első polgárát birhatja, állandó javára, magas családjának édes örömeire még hosszú évek sora alatt erőben, egészséggben, megelégtetésben éltesse. (Éljen! éljen! éljen!) A' fens. Nádor a' t. RR. küldöttségének ekint válaszolt: a' t. RR. nek ezen születésem napjára tett üdvözlétük által újabb tanubizonyágát még inkább látom irántam viseltető hajlamuknak 's annál inkább meggyőződöm, hogy ezen szerencsekívánatok a' t. Rendek irántam már annyiszor mutatott belső bizodalomból származnak, 's így annyival inkább kedvesek azok előttem. Sziveskedjék a' t. küldöttség a' t. RR. nek irántok viseltető bizodalomról bizonyosakká tenni, ugyszinte állandó törekvésemről, mellyel a' t. RR. a' haza közjavanak előmozdítását egész szándékkal elősegíteni i-parkodom; sziveskedjék a' t. RR. nek nevemben felhíni, hogy engem tovább is a régi bizodalomokkal ajándékozának meg 's tovább is a haza közjává' célzó törekvésimben gyámolítsanak. (Harsány, és szünni nem akaró zajos éljenzések). Ezután olvast az üzenet az ország gyarapodását előmozdító eszközök létesítésére szükséges költségek miuton beszerezhetése iránt. Mire a' tanácskozásokat köv. beszéddel nyitá meg egy gróf és főispán: „Akárhogy nézem a' t. RR. üzenetét, váratlan, de teljes örömmel lepte meg keblemet. 3 főszempontból indulok ki ezen szönyegen levő tárgy tárgyalatásakor. Első szempontom nem menve keresztül az egész munkán, hanem csupán annak címét tekintve, miszerint abban az mondatik: „üzenet az ország közjává' és gyarapodását előmozdító eszközök létesítésére szükséges költségek mi utoni beszerezhetése iránt.“ Már m. főRR., mondhatom, hogy ez olly szép jövődöre nyujt reményt, ha itt egy általában a' t. RR. akár orsz. választmányilag, akár egyesült erővel illy ovakodva haladnak, alkotványos elveinket és szabadságunkat, 's m i n d e n mellétekintet nélkül egyenesen a' haza közhasznát, jólétét előmozdítását szemök előtt tartva, bizonyosan 's tisztán mondhatom, hogy ez által a' t. RR. a' hazában olly gyümölcs magvát vetik el, melly, habár hosszab idő alatt, de elkerülhetlen a' legszebb 's legédesb gyümölcsöket fogja teremni (tetszés). 2) azon szempontból indulok ki, hogy én a' t. RR. nek böics belátását tisztelem és becsülöm, midőn ök a' szerint intézkednek, 's mi ő fels. kir. előadásai 4dik pontjában van, hol egyenesen felszólítja ő fels. az ország Rdeit, hogy mindent kövessenek el kedves hazánk jobb lábra állítására, 's minden e' tekintetben megkívántató módokrul gondoskodjanak. A' 3d. szempont az: miképen részemről legalább nem köszönhetem eléggé a' m. főRR. nek azt, hogy mult évi juniusban felszólították a' t. RR. nek, miszerint mindenféle előforduló alkalommal minket orsz. választmányban való ré-

szülésre felhíni méltóztassanak. Tettleg megmutatják, hogy minden nevezetes és fontos tárgyban, hol áldozatokról van szó, ezen m. főtábla hozzájárulását és választm. általi működését megkivánják; mondhatom: ezt nem köszönhetem eléggé, 's kívánom, legyenek a' tek. RR. meggyőződve, hogy ezen főrendi tábla kész lesz ezen tárgyban egész iparral a' t. RR. kívánságához járulni (helyes). Ezeket előbocsátván, okoskodásom rövid eredménye az, hogy én egyáltalában a' választmány kiküldetését nemcsak nem hátráltatom, hanem egész szívemből pártolom, 's az elmondottak rövid synopsisát öszpontosítva, kívánom a' t. RR. nek megmondani, [mit e' következőkben vagyok bátor a' m. főRR. szíveségökbe ajánlani. Azt kellene ugyan is az üzenetben mondani: a' m. főRR., a' nélkül hogy a' jelen ügy előmozdítására elvileg, és azon elveknek azután időre időre módóni javaslatára nézve ezuttal bocsátkoznának, fen tartani kívánván jövődöre ezen szabadságot, akkorra t. i. midőn az egész tárgy tisztába lesz hozva, egyedül a' fenértett célból magok is hasonló hazafini buzgósággal a' rég ohajtott közjöllét előmozdítása 's gyarapodására orsz. választmány-kiküldéshez egész szíveséggel járulnak (közhelyeslés). Nyomban egy m. b. 's főisp. így nyilatkozott: En hasonlag rokon honfi készséggel találkozik a' t. RR. nek épen e' téren, mellyen a' haza mind szellemi mind pedig anyagi kifejlődésének előmozdítását szívükön viselve felhíják a' m. főRR. nek egy országos választmány-kiküldésre, melly mind közzjogi mind gazdasági tekintetben, mind jelen, mind jövőre a' közszükségnek mi módon leendő legbiztosb földözhetésére nézve a' tárgyat kellő világosságba hozván a' nemzetnek áldozatokra hajló készsége öszpontosulhatásának legbiztosb irány tűzessék ki törvényes rendelkezés által. Mondom örölk találokni e' téren a' t. RR. nek, mert azt hiszem, hogy ha, mint feltételezem 's hinni szeretem, a' kiküldendő orsz. választmány nem egyes érdekekre, nem egyes célzatokra, hanem a' haza közszükségeire fogja irányozni működését, 's ha az országgyűlés szerencsés lesz azon köz irányt felfogni, 's azon célszerű intézkedést, bizton azt merem állítani, hogy eredményre nézve fontosb indítvány a' t. RR. által még nem létezett. Ha hazánk állapotját végig tekintjük, lehetlen meg nem ismerni, hogy közszükség áll előttünk és sok közzül csak egyet akarok említeni, mit minap tapasztaltunk, t. i. a' közlekedés hiányát. Kiki el fogja ismerni, hogy vannak több részei e' hazának, mellyek közlekedés hiánya miatt az egésztől el vagnak különítve, mi miatt hazánk olly állapotban van, hogy meg nem foghatom: mikép lehet e' hazának egységét, kifejlődését 's egyesített erejét képzelní. Nem akarom a' mélt. főRR. előtt ezen képet tovább festeni, hanem csak némelyeket hozok fel. Hány-szor volt azon esetben hazánk, hogy egy vidéke telve volt gabonával, midőn a' másiban inség támadt, 's a' közlekedés nehézségei miatt alig lehetett némely vidékeket éhen-halástól megmenteni. 2dik József császár idejében történt, hogy midőn Szabolcs megyében a' gahona négy garas volt, Ugocea, Máramaros 's egyéb szomszéd megyékben ezek lettek az éhenhalás martaléki, 's ez olly energicus kormány alatt történt, millyen József császár kormánya volt; miért? mert lehetlen volt a' közlekedés nehézségei miatt a' gabonát olcsó áron szállítani. Jelen időből más példát hozok fel: Mult években Eszkeleszet Comp., nagy kendervételre nézve szerződést kötött az angol kereskedőkkel; 's eljöttek az angolok, és 6 hétig kelle vesztegelniök hajóiknak a' tengerparton, mert a' kikötött időre nem érkezhetett meg a' kender; 's miért? ismét közlekedési nehézség miatt. Legyen elég ezen néhány fővonást említeni 's tekintve a' haza roppant szükségét, ki ne járulna mind két kézzel azokhoz, miket a' t. RR. említenek, mert csakugyan e' tekintetben segíteni kell, annyival inkább, mivel szent tapasztalás bizonyítja, hogy ha magunk nem segítünk magunkon, más idegen segedelemre nem számíthatunk; de vagnak mindennapi szükségek, 's azok közzül egyet előidézni bátor vagyok, mindenek előtt épen a' törvénykezési rendelkezés következtében. Nem régen léteztek ugyan hazánkban váltójog, 's ki az, ki ennek jótékonyágát tagadná? de ki volna ismét az, ki azt tagadná, hogy ezen törvényes rendelkezés mostani állásunkra legrosszabb hatása volt; elő akartuk mozdítani a' kereskedést, és azt pangásba hoztuk, elő akartuk

mozdítani hitelünket, és azt rosszabbá tettük. Ismérek egy nagy auctoritást 's financialis tekintetben nagy hitelben levő férfit, ki megkérdezte, midőn ezen törvény hozott: vajjon reményl-e attól jobb kifejlődést? ő nemmel felelt 's azt állította: minthogy ezen törvény az uszoranak tágas kaput nyitand, a' kereskedés el-fog nyomtatni és a' hitel is elfog enyészten. Ezen mindennapi szükség oly nyomasztó előttem, hogy-ha csak egyévet mulasztunk is el jövő törvényhozás-ig, jég sirva fogunk visszatekinteni, hány birtokos társink fognak ismét inségre jutni ezen uszoráskodás alatt! Mindenki tudja, hogy a' kereskedést nem folytathatni, csak liferansok czime alatt; váltó- törvények hoztak leginkább provisio czime alatt. Mentül inkább látjuk hazánk oly szükségét, melytől leginkább nyomja's kifejlődését gátolja, annál inkább kezdet kell fognunk a' t. RR-ek, hogy orsz. választmány küldessék ki, mely e' tekintetekben véleményt adjon még ez országgyűlésre. M. fő-RR. ne mystificáljuk magunkat; akármit fogunk is tenni például a' kereskedésre nézve, mely addig, míg oly mérlegben áll a' pénz a' kereskedési természetűekkel, mint most, kereskedésre nézve soha nem fogunk segíteni hazánkon; mert míg a' pénzkereskedés nemcsak biztosabb de nagyobb kamatokhoz, ezen kereskedés mindig csak a' természetűekkel kereskedés rovására fog üzenni. De ha például felteszem azon szerencsés állapotot, hogy az egyesített erő ki fogja vihatni azt, miszerint köz költségek által nagy és fővonalai kereskedésünknek helyre fognak hozatni, még ezzel sem lesz segítve; mert azt nem fogja kívánhatni senki, hogy minden mellékes és köz vonalhoz fekvő mellékes ut is köz költségen vitessék; ezeket hát mindig egyes birtokosok, szóval privát vállalatokra kell bízni, például azokon, kiknek birtokaik 10—12 mérföldnyire 's tovább esnek a' fővonalától, magányvállalat által kell segíteni; hogyan fogják ezt tenni, ha a' haza nem gondoskodik arról, hogy ezen földbirtokosok könnyen 's olcsó kamatokért pénzt szerezhessenek magoknak. Ezeket nem azért hozom elő, mintha ezeket a' kiküldendő országos választmányak akár feltételül, akár utasítással kellene adni. Ugy hiszem, annak utasítást nem kell adni; de miután egy részről látom, hogy a' kereskedési választmány munkálatában közlekedési intézetek hozatnak fel: nem lehet nem látom, hogy a' t. RR. üzenetében éppen ezen tárgy érintetik meg; más részről, hogy ugyanezen kereskedési választmány munkálatában hitelről intézkedések is hozatnak elő: kizárni ezen közszükségi tekintetet sem kívánom a' választmányi munkálatból; mert el kell ismernünk, hogy minden intézkedés főkélléke, mikép a' közvélemény bizodalmanak pártolására számíthasson. Ismerjük közönségesen, hogy hazánkban nemcsak megyék, hanem egyedek is egy olly bank- v. hitelintézet felállítása szükségét 's célszerűségét elismerik; 35 megvénynek vane' részben utasítása. A' m. Főrk elismerik azon szép eszmét, melytől egyedül remélhetni kifejlődést, hogy a' közszükség fűdőzésére áldozattal kell járulni: igyekezni kell tehát azon módokon, melyek a' haza polgárit képesekké teszik, hogy áldozattal a' haza oltárára járuljanak, 's mennyivel nagyobbak előtünk a' teendők, annál inkább szükséges erről gondoskodni. Ha terheket viszünk haza, 's át nem látják polgártársink, hogy más részről őket képesekké tettük fizetésre, a' közvélemény pártolni nem fogja intézkedésinket, ezt a' tapasztalás is bizonyítja. Midőn 1825ben azon nemesek, kik jobbagytelken laktak, 's azokat mint deserta sessiókat birták, adó alávettetni indítványoztattak, én mint követ ellenszegültem, nem azért mintha nem lettem volna kész áldozatra, mert akkor is nyilvánítottam irántai hajlandóságomat, de mindenkor csak garancia mellett, hogy ha t. i. előtünk áll: mire és mennyit fizetünk 's ha arról történik gondoskodás: mikép fognak azon pénzek kezelteni, 's ha azokról rendes számolás vitetni fog; 's mi lett következése? miután azon intézkedés a' közvélemény bizodalma 's pártolására nem számíthatott, az mai napiglan sem vétetett sikerbe. Ugyan is előttem axioma, hogy minden olly intézkedés, mely a' közvélemény bizodalma nem számíthat, reactiót szül, de igyekeznünk kell még más morális hatalmas tekintetből is, hogy intézkedésünk e' részben a' közvélemény pártolására számíthasson; mert sok teendő van előtünk, hazánknak nemcsak anyagi, hanem szellemi képességét is ki kell fejteni, hogy polgártársink minden intézkedésink elfogadására hajlandók legyenek, melyek a' haza közjavát előmozdítják. Azt vélem tehát ezen központosítással, hogy könnyen kezelt foghatok A. megye tisztelendő főispánjával abban, miszerint minden utasítás, minden feltétel nélkül válaszoljunk a' t. RR-eknek, teljes készségünket kijelentvén az orsz. választmány-kiküldés iránt, hanem indítványom oda járul, hogy midőn in sum-

ma generalitate megemlítjük a' haza közszükségét, örömmel jelentsük ki: hogy azokon egyesített erővel segíteni akarunk, mi az üzenetben megemlítve nincsen, e' tekintetben a' közszükséget nem jelölve ki, és azon utat, mellyen az orsz. választmány munkálkodjék; de más részről úgy sem zárnam ki, hogy az orsz. választmány belátásához képest azon két testvér eszmét, t. i. a' haza közszüksége fűdőzését és áldozatképességét, ha meggyőződik, hogy azt egymás nélkül elhatározni nem lehet, figyelembe vegye. Vélekedésem tehát az, hogy miután a' haza közvéleménye azon eszmét pártolja, nem lehet oda nem törekednem, látván azt, miszerint az országgyűlés 10 hónapja lefolyt már a' nélkül hogy a' mindennapi szükségességét lenne, miszerint ez alkalommal arra ne akarjam birni a' m. főrk, hogy csak azon közönségesen kifejtett eszmét, mely szinte a' mindennap szükségéhez tartozik, hogy minél inkább hajlandók a' m. fő RR. a' t. RR. javaslata elfogadására 's készek járulni az orsz. választmány-kiküldéshez, hogy az a' közszükségen mi módon segíthet iránt véleményt adjon ez országgyűlésre, biztosítván a' módokat, mellyekkel hazánk mostani állapotján legcélszerűbben segíthet. E' két egymástól eltérő nézet körül forgának a' ritka érdekű vitatkozások. Azonban megegyezének minden színezetű szónokok az örömben, mellyet a' t. RR-ek a' hon javáról böles gondoskodása mindnyájokban ébresztett, 's melly minden kebelben viszhangra talált; egyedül a' mód körül különböztek a' vélemények. Az egyik rész, pedig a' nagyobbik, minden a' kinevezendő küldötségnek adandó utasítást szükségtelennek tartott, míg egy másik némely tárgyat különösen figyelmébe ajánlandónak vélt, mellyek közt a' nemzeti bank fűhelyet foglalt. Elismerte ugyan egy m. gróf, hogy a' felhozottak még eddig mint csak remény, de bizik a' nemzet szilárd akarátában, hogy az valóságga is válandik. A' kiváltásos osztálynak nem lehet szebb feladása, mint önmegtartózkodással hozni áldozatokat a' hon boldogsága előmozdítására. De hogy illy főfontosságú tárgyban biztosan intézkedhessék a' t. hozás, szükséges tisztába hozni az elveket és éppen azért az e' körül munkás választmányak semmiféle specialis utasítássalhatóságát megkötni, vagy tanácskozásának valami különös irányt adni nem kell; e' szövevényes tárgyban a' nélkül is minden előleges tanácskozás ha nem is lehetetlen, legalább a' legnagyobb nehézségekkel van összekötve, 's e' körül semmi bizonyost nem határozhatni el, míg a' választmány által előterjesztendő adatok tanácskozás alá nem vétetnek. (Közelebb folyt.)

119. orsz. ülésb. a' m. Főrk-nél mart. 12. a' fens. elnök még a' tegnapi végzés következtébeni üzenetet felolvasatá 's közírata utasítá. Fölolvasá azután az itélőmester a' városi munkálatból a' D. alatti, A' város hatóságáról' czimű, rovatot 65—75 §§ig, mely szakaszokhoz egy gróf még a' sz. k. városok követeinek hasonnemű munkálatából a' 46 és 47dik szakaszokat felvételni kívánta, mellyek tartalma imez: 46. §. A' város, ön területén semmi más köz törvényhatóságnak alá nem rendelt, saját, és független t. hatósággal bír; és azért t. hatósági jogai gyakorlata következtében magánytestületi minőségben törvény elibe általjánfogva senki által nem idézethetik, hanem egyedül felsőbb kormányzati hatóságoknak van alá rendelve; magában értődvén hogy hivatalos visszaélések miatt az illető magányegyedek a' törvények értelmében feleletre vonhatók, 's megfenyíthetők. 47. §. A' város t. hatósági jogai gyakorlata nézve, magát a' köztörvényekhez alkalmazni 's mindenekben azok szerint eljárni köteles. Különbözvén ezek felvételéről a' nézetek, a' kérdés lényegére igen nevezetes vitatkozás támadt. A' RR. üzenetét leginkább egy főispán ellenzé, mi sokféle czáfolatokat vont maga után. Ezeket jövöre körülményesen közlendvén, itt csak egy grófnak a' városok állását magasztosb szempontból felfogt a' beszédét adjuk előleg. Egy eszme van, mellynek minden viszonyon, de főkép a' törvényen, hogy tiszta 's minél egyszerűbb legyen, mulhatlanul áthatni kell, és ezen eszme az érdekesség; ennek pedig kifolyása a' territorialis hatóság, mely ha talán más nemzeteknél nem, de nálunk tagadhatlanul főkélléke a' rendnek; hangoztatni szeretjük nyíltan, hogy városink ipar és kereskedés tenyésztői; ha mi ezen ipart és kereskedést fen kívánjuk tartani, meg kell barátkoznunk a' területi hatósággal, mert kereskedés és műipar ott nem tenyészik, hol csend, folytonos szorgalom és állandó rend hiányzik, ezek pedig corollariumai a' territorialis hatóságnak. Hazám szomorú állapotját közigazgatási tekintetben bizonyosan az is igen neveli, hogy kiváltságos személyeknek különböző bíráik vannak, ezen bírósági elkülönzés kuforrása sok rendtelenségnek, mert míg egy bírótól a' másikhoz szaladunk, ottan, hol egy

perez megragadásától, 's kellő nyomozástól függ a' siker, többnyire az egészről semmi sem lesz. Az indítványzó b-i főispán ur, ha jól fogtam fel előadását, a' ezélt elértnek véli, ha a' városoknak hatalmában álland a' rendbontó vagy bűnhődő személyt letartóztatni; de hiszen m. FőRR. ez most is hatalmában volt a' királyi városoknak, mert in flagranti, vagy in continua persecutione még a' nemes embert is elfoghatták, és vajjon megfelelt e' ez céljának? nem szölok; mert hogy nem, tanusítja a' szomorú valóság, 's adja isten! legyek rossz jósló, de bátran állítom, hogy ha mi kir. városinknak most több hatalmat adni nem kívánunk, mint mellyel már birnak, ha mi kir. városinkat csak a' megyék csend-biztosaiá kívánjuk tenni, ismét ezélt nem érünk, mert meg vagyok győződve, hogy egy ki nem elégitő törvényt alkotunk; mert meg vagyok győződve, hogy kir. városink, illetén egyes nemes ember elfogatása által, ennek haragját 's ezzel majd az egész megye felbőszülését fognak magukra vonni; mi, ha az elitelés is nem őket illetné, elkerülhetlen, hivatásuk és kötelességük teljesítésére nem igen fognak serkentetni. Törv. hozásunkban egyébiránt ez nem új elv, mert az 1840: 21. tez. csödperben a' nemes is aláveti a' városi bíróságnak, ha t. i. mint kereskedő a' városban bukkott meg, és a' mezei rendőrség's váltótörvény eléggé tanusítja, hogy nemzetünk felfogván a' kor igényleteit, a' józan haladás ösvényén tenni tud, de hiszen a' legfőbb és leg-szebb tekintélyekből alakított criminalis deputatio szint ez elvet állítja fel, 's azt mit t. hozásunk már évek előtt tett, mit a' kérdés nehézségét minden oldalról bőven megvitatva, egy orsz. választmány nyíltan ajánl, azt mi most ne tennők? azt mi jónak ne látnók? hát a' régi szomorú administratio mellett kívánunk maradni? ez nem lehet a' m. főrk. szándéka, ezen szándékot én tagadom, megkivánjuk tehát hagyni a' roppant anomaliák tömkelegét? p. o. Debreczenben 3 czinkos követ el bünt, egyik mint polgár Debreczenben, másik mint szabolcsi nemes N.-Kállón, 3dik pedig ns Bihar megyében N.-Váradon fog elítéltetni, és ez megmaradon? már hogyan lehet itt igazságot, mellynek egyik főkélléke a' gyorsaság, de lényeges része a' confrontatio, kiszolgáltatni? én nem tudom; tudok olly eseteket, hol polgár és nemes együtt követvén el bünt, a' polgár büntetését kiállva, már régen járt szab. midőn a' ns ember porének appellatiójáról vala szö. Gr. A. K. ellenvetésül hozá fel, hogy a' városok nincsenek olly karban és állásban, hogy t. székeiknek alá lehetne vetni a' ns embert, ez mind igaz lehet, de hisz itt előtünk a' terv; rendezzük úgy a' városi t. széket, hogy ne lehessen többé kifogás; ha pedig városink nem képesek e' rendezést elfogadni, mitől én nem félek, akkor megvallom nem érdemlik meg sem a' rendezést, sem az országgy. szavazatot, sem sz. kir. város nevé, 's t. hozásunk feladása leend illy városokról határozatot mondani; de ezen elv kelleltinél többet is próbál, mert ha a' városi t. székek ollyanok, hogy a' nemes embert nem lehet alájuk vetni, akkor ki kell venni a' polgárt is, mert az, mi egynek igazságos, gondolom a' másikra is rá illik; egyébiránt kérdem: jobban vannak-e koordinálva a' megyei sedriák, hisz többnyire megyei emberek vállánk és ismerjük azon sedriákat, hol öt hat fiscális, mint B. megye érdemes főispánja egykor nekem mondani méltóztatott, azt szokta ülés előtt egymásnak sugni: „pártold ma az én zsidómat, majd pártolom én holnap a' tiédet.“ T. hozásunknak egy típusa, hogy többnyire rossz emberekrol gondoskodik és azokat védi, nekik most is kiváltságos bíró, pompás börtönök, hol egy rabló lakásbéreért a' nemzet tiszser többet fog fizetni, mint más három becsületes ember szállásáért, építeni és magány-rendszert eszközölni ügyekszik; gondoskodjunk már azokról is, 's ismerjük el: hogy ezek annál inkább megónak rosaktól, ha gyors és egyszerű az igazságszolgáltatás, mi területi hatóság nélkül nem történhetik; de végre m. főrk., ha törvényt hozunk, legyen ez ollyan, hogy minden érdeket kielégítsen, hogy a' polg. rend százasos várakozásinak megfelelően, mert könnyen megtörténhetik, hogy azok, kiket századokig idegeneknek tartottunk, ollyanok fognak irántunk maradni szíven és érdekekben, sőt idővel ellenünk 's érdekink ellen használtatni. Ö m. B. megye főispánja a' historiai alapu békés fejleményről szólott, ez igen helyes — a' nemzet institútiói önkéntes fejleményében az idők logikájának ellen nem szegülhet, nekünk magyaroknak az időhöz simulni kell és józan megfontolás után azt, mi nek ereiből az élet kiaszott, sirba szállítani, mi pedig életében emeli fel fejét a' porból hozánk, az életbe felvenni, a' historiai alapu békés fejlemény titka véleményem szerint ebben áll. Századok óta többnyire csak a' nemesi rend részire mások kizárásával hozattak a' jó törvények 's ha léteznék is olly valami, mi másoknak is

jó, ez bizonyosan az újabb idöket kivéve nem az említett rend kárával történt; a' t. hozást mi minden monopolium ellenségei igen is egyedáruulag használtuk, de lejárt az idö, kiszenderültünk és szegényül elszigetelve állánk kiváltságainkkal. Azért én is b. E — el kezem fogva mondom: tenni kell! kettö az ut: érett megfontolás után vagy a' kiváltságok egy részéröl lemondani, vagy másokat is e' kiváltságok egy részében részesíteni; bármelyiket tegyük, mindkettönek jó leend következménye, mert sok tekintetben minden polgár nemes, és viszont sok tekintetben minden nemes polgár lesz. Mint-hogy tehát én k. városinkat a' civilisatio gyülpontjaivá kívánom tenni, 's ohajtom, hogy tenyészszék bennök a' müipar és kereskedés, hogy legyen ott is szent a' tulajdon, a' herfi mentve minden illetlen bánásmódtól és bántalomtól: pártolom a' területi hatóság eszméjét.

170d. ker. ülésh. mart. 12kén benyújták az elnökség által a' 117dik orsz. ülésben személynök ö nmgá által bejelentett ötrendbeli petíció; jlesen 1) Kis Dávidé, ki olajkészítés körüli fölfedezés's javítása díjául 50000 forintnyi biztosítékot kér; 2) Matkovieh Pálé, ki azon jogkérdés elintéztetését kéri: vajjon alakíthat é a' sz. mártóni főpát öngyében octavale judiciumot? 3) Krasznamegye közönsé jnek visszakapcsolatási folyamodványa; 4 és 5) a' magyar gazd. egyesület két rendbeli folyamodványa, az intézetnek országossá alakíttatása's egy általános eselédrendszer behozatala iránt. Mindeza' folyamodványi bizottság elibe utasították. Olvasá ezután Palöczy László, a' RRek határozatát az országgy. ifjuság által Uray Bálint Szatmár m. követ ellen elkövetett kihágás iránt a' febr. 6ki kir. leirat tárgyában, mely köziratra rendeltetett. Utána pedig Vukoviec Szabás olvasá a' megyei választó és tanácskozó közgyülések szabályozása iránti üzenetét a' RRnek, mely némi módosítással elfogadtatott. Napi rendre tözött tárgykép felveendő vala ekkor a' kerül. választmány által készített t. javaslat a' Turópoljai kerület rendezése 's országgy. ülési szavazata iránt; mivel azonban a' turmezei gr. hivatalos viszonyai miatt jelenleg távol van, némely tagok a' munkálat-tárgyalást el kívánták halasztatni, leginkább azért, mivel az ottani viszonyokra nézve ö adhatna legkimeritöbb fölvilágosítást. De a' választmányi jegyzö 's némely val. tagok által kijelentvén, hogy minden — a' munkálatban érdekelt viszony iránt — kellö tudomást szerzett magának a' választmány, 's a' munkálat különben sem ereszkedik a' kerület szerkezetének részleteibe: a' munkálatot haladéktalanul tárgyalhatónak vélték; mi el is fogadtatott. Olvasaték tehát az öszszeszen 15d. §ra terjedö t. javaslat. Iránta számos észrevétel történt, abban központosuló, hogy a' javaslat szerint Turópolya kerülete Zágrábmege hatósága alól kivételvén 's önálló t. hatósággá leendvén, mind azon viszony, mellyek ezen kerület és Zágráb mege, nemkülönbön a' mondott kerület és a' horvátországi tartománygy. ülést közt fönnmaradnának, a' munkálatban kifejtve 's meghatározva egyáltalán nincsenek; de nincs tovább az is, minö belszerkezettel bírjon az önállóságra emelendett kerület? mikép válassza tisztviselőit, követét? mikép legyenek rendezve heligazgatási hivatalosztályi és bírósági? Minthogy pedig a' jelen munkálat az országgy. ülési szavazat elhatározatása miatt került szönyegre; 's a' városoknál és Hajdu- 's Jászunkerületeknél a' belső elrendezés multhatlan föltételeül tüzetett ki az országgy. szavazatnak: emélfogva mind a' kerület viszonyai tisztárahozatalának szüksége, mind a' következetesség elve miatt számosan oda nyilatkoztak, miszerint a' munkálat a' kerületi választmányhoz részletes belrendezési intézkedések javaslása végett visszautasítású. Ebben némely tagok huzamosan ellenkeztek, és szerkezeti módosítgatásokat javasoltak, hogy szükségtelenül tegyék azon veszdösleges munkát, mibe állításuk szerint a' részletes kidolgozás kerülni fogna. De ez 's hasonló ellenvetések csak újabbán meggyözték a' többséret arról, hogy a' turmezei bonyolult állapot kellö elintézhette végett multhatlanul szükség a' belrendeztet részletes kidolgozása. A' két ellenvélemény pártolói közt huzamos szölközös folyt, közbeszövetvén azon kérdés fejtegetése is: vajjon a' turmezei gr. ugy ül é a' RR. tábláján mint kerületének grófja vagy követe? Ez egyébiránt a' tanácskozási tárgyhoz nem tartozván esupán eszmeeserére szolgált alkalmul, mig végre szavazatra kerülvén a' dolog, a' munkálat 6 szötöbbséggel a' belrendezés iránt adandó részletes javaslat végett a' választmányhoz visszautasított.

171d. ker. ülésh. mart. 13kán. Hitelesítettvén a' febr. 6kán kelt k. kir. leiratra szerkesztett határozat és a' főispáni esküpéldánynak újabb módosított szerkezet: egyéb tárgy hiányában, a' 10 órakor kezdendö orsz. ülést miatt is, az ülést véget ért.

120d. orsz. ülésh. a' RReknél, mart. 13dikán b. Rudnyánszky Sámuel eszt. fökapt. követ, mint nádor ö es. kir. Fens. születésnapjára tisztelgés végett kinevezve volt küldöttésg szönoka, jelentéstön megbízatásukbani hü eljátrokról, meghozván nádor ö fens. a' RRdek jó kívánatai 's örvendeztetö megemlékezésükérti szives köszönetét. Átnyujtá ezután a' ker. elnökség a' közelebbi ker. tanácskozások eredvényit, névszerint a' „megyei választások és köztanácskozások szabályzatáról szölo t. javaslat“ iránti üzenetet 's a' főisp. esküpéldányt azon kijelentéssel a' most nevezett t. javaslatra vonatkozólag, hogy mivel a' Rendek az abban megállapítandó

bíróságra nézve meg nem egyeztek, ezen hiány kiegészítése idejeig a' t. javaslatot a' föRRhez átküldeni nem kívánják; benyújtotta tovább a' febr. 6diki kir. leiratra szerkesztett határozatot, és az országgy. ülést évenkénti tartatása iránt szerkesztett fölirási's t. javaslatot és üzenetet, mellyeket majd egymásután közleni fogunk. Ekkor tanácskozásba veendő levén a' megyei választások és köztanácskozások szabályozatását tárgyzó t. javaslat: elnök ö nmlga köv. fejté ki e' munkálat iránti általános nézeteit: „Meg fognak engedni a' t. RR. hogy ezen munkálatra észrevételeimet mindenek előtt általános elöterjeszsem. Egyike a' legnevezetesb tárgyaknak áll elöttünk, mert a' megyei választások és köztanácskozások elrendezése leglényegebb részit teszi megyei intézvényinknek, azon szerkezetnek t. i. mellyet alkotványunk legnagyobb kincsének és szabadságunk palladiumának tartottunk és fogunk is tartani mindig; melly azonban teljes erejében és tisztaságában csak ugy állhat fen, ha az visszaélésektöl különösen a' megyei választások közdolgoke feletti tanácskozások gyakorlatában közbéjött vétkes kiesapongásoktól megmentetik. Ez nemcsak a' t. RR. figyelmét, hanem ö Felségeét is magára vonta, midön k. kir. előadásiban ezt az orsz. gy. ülést egyik föfeladatává tevé. A' megyék alkotványos helyzetének általános előadásával nem akarok a' tek. RR. unalmára lenni, mert elöttünk a' dolog közönségesen tudva van. Mint mindennek, ugy ennek is vannak fény- és árnyékoldalai; a' dolog természeté szerint fényoldalai közé tartozik az, hogy a' megyék municip. jogaiknál fogva magoknak hoznak ugyszölván helybeli törvényt a' kebelbeli körülmények tudásánál fogva legcélszerűbben; magok választanak tisztviselőket 's pedig nem állandókat; hanem kik bizonyos idöjártával változnak 's ez által megszabadulnak nemcsak az állandó tisztviselök az ugynevezett burokratia lehető nyomastalosa alól, de az önválasztott rosz vagy ügyetlen hivatalnokoktól is; szöval beldolgaik folytatása 's kormányzása helyhez és személyekhez levén alkalmazva, mint célirányos lehetőség legjutalmasb. Ellenben árnyékoldala e' dolognak, hogy az ugynevezett központosítás (centralisatio) nagyon is hiányzik, a' mi egy kiterjedt országban nem kis hiány, mert az egyes részeknek mindig a' köze kell czélozni, és a' központosítás után a' közbjött más nemzettek példája szerint leghamarabb 's legkiterjedtebben érhetni el. Ezen municipalis elrendezés szerint a' legföbbs hatalom, minthogy a' végrehajtó tisztviselőket nem maga választja 's nevezi ki, természetesen nem müködhetik sem azon sebességgel, sem azon bizonyossággal mint másutt; azonkívül a' munic. különbözö törvények és statutumok által gátoltatván, a' köze czélozó rendelkezések is oly hatást nem tehetnek, mint oly országokban, hol illy ellenkezés nem létezik. A' megyék árnyékoldalához tartozik az is, a' mi más tekintetben fényoldal, hogy épen a' honias magányérdek, mellyek a' helybeli hatóság által legjobban intézthetnek el, ha párt- és személyes érdekekkel alakulnak át, sokszor zavarokat és összeütközéseket okoznak. Azonban ezen árnyékoldalait a' megyei életnek törvényink és alkotványunk monarchico-aristokratiai szempontból mindig figyelembe vettük, 's a' mennyire azon institutióval megegyezhetik, el is hártották. Hármat tartok olyat törvényink és alkotványos szokásunkban, mi által a' megyei életnek most emlitemet alkalmatlansága elháríttatik: 1) monarchiai szempontból véve a' fejdelem befolyásának, nevezem bár ezt végrehajtó hatalomnak vagy fökormányának, mindenütt müködni kell, 's nálunk ez különösen a' megyékre nézve az ugynevezett királyi föfelügyelési jog (jus supremae inspectionis regiae) által gyakoroltatik. A' fejdelem fölvygáz, hogy a' megyékben a' törvények teljesíttessenek; a' törvényekböl folyó rendelkezéseket teszen 's a' törvény elleni tetteket tiltja, söt akadályoztatja, midön egyes személyek ellen törvénytelenségek követtetnek el, ha ö Felségehez folyamodnak, panaszait törvény és igazság szerint eligazítja. 2) Ezen befolyását a' fejdelem egy fö tisztviselő által gyakorolja, ki a' megyének első tisztje ugyan, de választástól, mint a' többi nem függ, hanem egyenesen ö Fels. kinevezésétöl, és ez a' főispáni hivatal, melly alkotványunk és megyei rendszerünkkel egykoru; ez azon kapocs, melly ö Felsége kormányát a' megyékkel törvényesen öszszeköti. Nem akarom előadni azon fontos és kiterjedt jogokat, mellyekkel a' főisp. hivatal törvényink által fel van ruházva, mert ezek a' t. RR. előtt ismértetesek, elegendök ezek minden esetre, hogy általök ö Fels. törvényes befolyását a' megyékben teljes hatással gyakorolhassa. A' kir. föfelügyelési jog, és a' főisp. hivatal tehát azon két alkotványos mód monarchicai szempontból, melly a' megyék árnyékoldalait mérsékli és kiegyenlíti. 3dik mód jól értett aristo-

kratiai tekintetben az ugynevezett józanabb rés'z nek (pars sanior) eszméje, melly mind törvényinkben világosan fel van állítva, mind pedig törvényes szokásokban állandón egész mostani idökig tökéletesen ki vala fejtve, és megtartva. Nem is lehet máskép, kivált egy olly kiterjedt és számos aristokratiában mint a' magyarországi nemesi rend, hol száz ezreknek van a' közre befolyásuk, ha ezt törvény nem mondaná is, magának a' törvényes szokásnak, a' józan administralionalis politikának kell illy böles mérsékletet előállítani, a' mint nálunk elő is állítottat. Mellé megmondva, meg kell vallani, hogy egy egy állandóbb de egyszersmind nehezebb kormány az aristokratiainál nincs; itt sok tekintettel kell lenni, a' mi más kormányzasi formáknál nem annyira szükséges; az absolut kormány előtt mindenki egyformán hajlik és engedékeny; a' tiszta képviseleti kormány sem jár annyi akadálylyal, mert világosan kimondva, tiszta képviseleti kormány az, hol a' többség 's gyakran igen is absolut — parancsol. Itt az egész mesterség a' pártok közt abból áll, hogy a' többséget ennek kezéböl kivegyem és magamnak adjam át, hogy magam üljek oda, hol azelőtt más ült. Az aristokratiában, hol olly különféle az osztályzat, érdek, személyesség, minden viszonyra erősen fel kell vigyázni, itten többséggel a' kisebbséget eldönteni, megsemmisíteni nem lehet. Innen jött azon természetes politika, hogy ámbár nálunk a' nemesség alkotványos jog a' ir a' nézve egyformatekintettel volt, mindazáltal mindig az aristokratia eszméjének szóbeli értelmére, melly az aristosoknak, e' politikai értelemben vett jobbaknak, föbbeknek kormányát jelenti. Kik kissé idösbek vagyunk, gyakorlatban láttuk ezen viszonyokat, mind természetes helyzetetésükben, mind változásaikban; jól emlékezünk, hogy az ugynevezett számos köznemesség milly befolyással volt ezelőtt a' közdolgokba különösen. Ha mondanom lehet, magam is tudva szólhatok a' dologhoz mert olly vidéki vagyok, hol számos ezen nemesi faj, 's közép állásu születésem, hajlamomnál fogva mindig közel állottam hozzájuk; meg kell vallanunk, hogy ezen közrendü nemesség egy tiszteletre méltó testület vala, esendes, nyugodt polgárokböl, legnagyobb részben földmívelökböl álló, kik a' maguk szabadságérzetében, kivéven talán néhány elkapatot egyedet, a' magokét megbecsülve, másokét nem bántva, nyugodalomban 's megeléguelve éltek, közgyülésekben legföbbs is néhány nemes helység hadnagya jelent meg; restauratiók alkalmikor a' megyékben kijelölt férfiakhoz, régi, meggyökerezett bizodalommal bíró nemzetségek fejeihez jöttek, szándékokat megtudták, panaszait közölték, tanácsaikban, mivel azokat természetes, meg nem vesztegetett, józan észsel helyeslették, megnyugodtak 's ez által végeztetett el a' dolog. Nem kell azonban gondolnunk, hogy az illy embereknek semmi befolyása nem volt, hogy ezek csupán akaratban gépek voltak; tudhatja az, ki azon idök visszaemlékezik; vagy kérdezzük meg atyáinkat; akkor is a' főispáni önkény's hatalmas pártoskodó emberek irányában használtatott a' köznemesség, és magát eltapodtatni nem engedte, de engedett a' föbbek 's értelmesebnek józan tanácsának. (Végét közelebb.) Mi az egyenkint fölolvastott szakaszokra tett utasítás szerint rövid észrevételeket 's módosítási javaslatokat illeti: azok szerkezeti változtatást nem okoztak, 's nem is okozandnak, hely szöke miatt csupán azon kerületi ülések tanácskozásira leszünk kénytelenek visszautalni, mellyekben azon előadások, érdemileg véve, a' tárgy kifejtése közben előfordultak. Igy a' mai tanácskozásoknak tárgyul szolgált 's épen semmi változást nem szenvedett 16 szakaszra tett elöterjesztések iránt is. Ülést eloslása előtt fölolvastatá elnök ö nm. a' föRRek azon választát, hogy az ország közjává és gyarapodását előmozdító eszközök létesítésére szükséges költségek megszerzethetése iránt adandó javaslatkészítés végett orsz. választmány kiküldetésében megegyeznek.

121d. orsz. ülésben a' m. föRRnél mart. 14 az előbbi ülés végén egy gr. a' város hatóságról egy, a' t. RR. szerkesztésétöl eltérö felöszö t. javasolván, és szerkesztése köziratra bocsáttatván, annak egyes pontjai feletti tanácskozással az ülés nagyobb része kihuzatott, 's végre a' rendi szerkesztéssel öszszhangzásba hozatván, összeillesztése az itélömasterre bízott, újabb viták alá esendö. Az említett újabb felosztás így hangzik: „2. §. A' város helyhatósága minden tekintetben kiterjed minden polg. természetü belső és külsö telkekre, ugy az ezeken tartózkodó nem nemes személyekre. 3. §. Azon nem polgári kiváltságos telkek köze, mellyek a' város határába befoglalva vannak, a' város hatósága, a' beligazgatás érdeke tekintetéböl kiterjesztetik a) minden tekintetben a' városban levö nemes udvartelkek nem nemes lakosira. b) Rendöri és büntetö

tekintetben: 1) a várakra és hadi erősségekre, a mennyiben ezek egészen külön, eddig is elválasztott, és a jelen gyakorlat szerint más hatóság alá tartozó határt nem képeznek. 2) Katonai laktanyákra és hadi épületekre (RRk jav. 6.) 3) a városban levő nemes udvartelkekre és házakra: de az ezekkel összekötött magányjogi haszonvételeket, a városi rendőri szükség ürügye alatt nem gátolhatja, hanem ezen haszonvételeket a kiváltságlevél és gyakorlat határozza. (RRk jav. 6—8) c) adózási tekintetben: 1) hadi épületekre, 2) megyei házakra. De csak úgy, ha eddig is közadó alatt voltak. — 4. §. Kiterjesztetik tovább a városi hatóság a városban, akár polgári akár kiváltságos telkeken lakó nemesek iránt a köv. esetekben: a) rendőri és büntető tekintetben, a mennyire a büntető vagy kihágás ben a városban, vagy polg. határban követeltet el. b) Magányjogi tekintetben csak hatalmaskodási, becstelentési s más bírsági ügyekben, úgy városban lakásuk ideje alatt tett árjegyzéki és házbéri, nemkülönben minden nemü világos adóssági tartozásaikra, mennyire mind ezek iránt a kereset ellenők városban lakásuk ideje alatt megindítottak, de a foglalás a város által csak a város területében található értékek erejéig terjeszthetők, és ha ezen értékek a követelés tökéletes kielégítésére elég nem volna, az illető törvényhatóságok által folytatattatik. (70., 71.) 5. §. Oszálybeli vagy örökös állapotokban, midőn a vagyonosság nemes és polg. vegyes birtokból áll, ő felségét illeti a bíróság kijegyzése (72.) 6. §. A vásári bíróság iránt az 1836: 18, ugy a csőd iránt az 1840: 22. t. cikknek tovább is megerősítettek. (74.) 7. §. a mely perekben a város, mint fél érdekeltek, bíró nem lehet. "Ezután a munkálat 66. §-tól kezdve tovább haladván a m. gyülekezeti a 87ik szakaszig, azaz: végeig jutott némely változtatások s kihagyások mellett.

172d. ker. ülésb. mart. 14kén fölolvastatván a tegnapi országos ülésből átvett főrendi válasz a közszükség forrásainak fölkeresése s t. b. ügyben kiküldendő orsz. választmányhoz járulás iránt: az elnökség a ker. RRet a' keblőkbeli tagok megválasztására s névjegyzéküknek beadására hívá fel. A megyékből kerültekint 4, a városokból szinte 4, a kerületekből és egyháziak közül egy-egy tag választása határozottat. Indítványba hozá ezután utasítása nyomán egy megyei követ, hogy a' KK. és RRek a' kir. tábla részéről a' választmányhoz járulandó tagot magok válaszzák. Indítványa azonban mellőztetett s az ülésnek vége lön.

121d. orsz. ülésb. mart. 14. hivatalosan jelentette az elnök, hogy Zala, Középszolnok és Zaránd megyék ellen, az országgyűlésen meg nem jelentők miatt a korona ügyvéd által perbe fogatván, annak lefojytával el is marasztaltattak. Ezután folyamatba vétetvén a napirenden levő tárgy: az első 16. §-hoz, mint az elnöki viszonyokat elhatározóhoz tartozó, az esküpéldány iránt történtek nyilatkozatok, melyek valamint az utóbbi szakaszokra, elnök ő nma s némely megyei követek előterjesztései, a szerkezetben semmi változást nem okoztak. Az e' napi tanácskozás a javaslat 24ik §ig haladt, mellyel kapcsolatosan a zsidó-emancipatio ügye ismét hosszas időig vitattaték, s a tárgyra visszatérhetős fõntartatott, mielőtt a munkálat a' RRekhez küldetnék.

Pestmegyei közgyűlés. F. hó 19én nyitlatván meg Pestmegye idei első évnegyedes közgyűlése, elnök főisp. helyettes mindenekelőtt nádor ő es. k. fens. mint e' megye érdemkoszorus főispánja névnapjára figyelemztetvén a' RRket, e' nap kitörő éljenkiáltásokkal üdvözöltetett s az érzelmek levélben is tolmácsolatni határozottak. Ezután ugyancsak nádor ő fensége kérdése terjesztetett elő, miszerint máj. 5kén eltelve a' tisztikar 3 éve, most kívánják e' tisztujitást megtartatni vagy azt országgyűlés utánra elhalasztani: mire köszönettel fogadtatván ő fens. törvények megtartása iránti példás buzgósága s előadatván a' közohajtás, vajha minden főispán ekkép tartaná meg az alkotvány rendeleteit, az ajánlott tisztujitás országgyűlés utánra halasztatott. — A' kisgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése közt szóbeli perekben kiadott két parancsa fordulván elő a' nm. udv. kancellariának, hosszabb vita eredt meg az iránt: vajjon el kell e' a' parancsot a' törvény világos szava ellenére fogadni, vagy inkább az egész szóbeli eljárást a' bíró önkényére s belátására hagyni? Egy szónok úgy okoskodék, miszerint nálunk a' kormány e' tekintetben a' cassatioszéknek, melly a' formák megtartására felügyel, helyét pótolja; következésképp azon parancsot, melly a' per formájára szorítokzik, elfogadja. És csakugyan az egyik elfogadtatott, a' másik nem. — Farkas Ignác végrendeletében 500 flot hagyott a' felállítandó polytechnicumra, azt addig is a' megye felügyelése alá bizván; az összeg takarékpénztárba tétet-

ni, a' követek pedig polytechnicum-felállítás sürgetése iránt utasítottatni határozottak. — Ezután a' követek 6 rendbeli tudósítása s az ezek vizsgálatára rendelt választmány jelentése került olvasás alá, mellynek nyomán a' követek eljárása általán helyeseltetvén, a' követek pótlólag utasítottak: 1) a' megyei kicsapongások zabolázására elég lett volna ugyan jelenleg a' titkos szavazást behozni s kihágások elitélésére eskütszéket rendelni, de mivel az országgyűlés mélyebben bebocsátkozott, a' követek erre nézve is a' megye szellemét meg fogják érteni. 2) A' városok rendezését Szegniára is kívánják a' RR. kiterjeszteni, de úgy, hogy ezen város ne csak a' katonai, hanem kamrai függés alól is vételessék ki; egyszersmind pedig orsz. választmány neveztelessék, melly a' katonai határörvidékek állapotja s alkotványszerű rendezetése iránt jövő országgyűlés elibe véleményét adjon. 3) A' magyar nyelv ügyében kiadott k. k. leirat által nem látják a' nyelv ügyét befejezettek, mihez képest a' követek azt tovább sürgezzék s különösen azt ellenezzék, hogy a' törvények más nyelvre fordítása törvényben meg ne említették s a' nyelv nyelv is még ez orsz. gyűlésen végeztessek el. 4) Következett az adó. A' hosszúra nyult tanácskozás után a' tei ek díj, mellyet nemes s nem nemes földbirtokos aránylag viseljen, elfogadtatott. Folyt.

Zágráb. (Gaj lapja címét ismét megváltoztatá.)

Az itten, eddig „Narodne Novine“ című hírlap mart. 9kei száma „Novine horvatsko-slavonsko-dalmatinske“ cím alatt jelent meg s homlokán következő jelentékes nyilatkozatot hoz: „Bizalmatlanság valamint a' magány társas életben, ugy különösen a' népek nyilvános politikai életében legerősb forrása a' gyűlöletnek s minden rossznak, mi testvérisziveket egymástól elidegenít s az igazi céltől eltántorit. Minthogy az „illir“ név mellőzte után is, a' közönséges „nemzeti“ kifejezés alatt még folyvást némi illir politikai szörnyet szeretnek látni; ennél fogva hogy némi titkos, lappangó politikai illirismus minden gyanújának s az ebből fakadó minden surlódás- és meghasonlásnak egyszer mindenkorra vége szakadjon, ezennel önként s egyedül hazafiai ösztönből s nemzetünk általános haladása iránti őszinte buzgalmunkból, lapunknak, mint nemzetiségünk politikai organumának, máttól kezdve, azon, a' mi hármias egy horvát-tót-dalmát hazánk lényegében alapult, ezen egyesült országok szilárd diplomatikai alapján nyugvó nevet adjuk — mellyet nemcsak a' nemzetiség, hanem az alkotvány s hazai municipalitásunk tényleges törvénye is véd, s mellyre nemesak minden benszülött, hanem hazánk minden rokona is most inkább mint valaha lehet büszke. Miután így minden gyanú s egymással surlódás legkisebb s legutolsó ürügye is elmozdított: anyai nyelvünk mivélése a' testvériszivet s barátság legtisztább szellemében minden hazánkfianak különbség s akadály nélkül ujon egyesült erejével fog elmozdítottatni, és irodalmunk az ő, mint a' hazai munkák classici régiségén alapult s újabb időkben az írók és olvasó közönségtől közösen kedvelt s elfogadott írás módjában s helyesírásával mindig vidámabban s erőteljesebben fejledezendik ki.“

Tornamegye két rendű közgyűlése.

Mennyire legyen képes magány- vagy pártérdek a' legszentebb ügyet is hátráltatni? tanúságul szolgálhat a' tőlhő 3kán Tornamegye részéről tartott közgyűlés, mellyen országgyűlési fontos tárgyak vétetének föl, melly érdekek erőködése leginkább az oct. 12ki leirat iránt de különösen az eskütszékek feletti vitatkozásban tünt ki. De hadd kövessem a' tárgyalások sorát! — Legelsőben is Torontál megyének azon indítványa, hogy a' népes mezővárosok és kiváltságos kerületek a' megyék gyűlésein képviseltetést nyerjenek, pártoltatván, több rendbeli követjelentések nyomán, köv. tárgyak kerültek szőnyegre s intézkedés alá: jelesen a' kir. városok belrendezése tárgyában készült választmányi munkálaton tétetett módosítások nagy részint általunk is elfogadtattak, némelyek még is különösen azért említettnek meg pótló utasításunkban, mivel követünk, hihetőleg az illető utasításnak még akkor meg nem érkezte ki, nézetünkkel épen ellenkezőleg nyilatkozott, illyenek, hogy polg. keresetétül kir. városokban a' nemes is adózzék; továbbá, hogy az egyenes adó maximumát or. gyűlés határozza meg, s hogy a' városi szabályok a' h. tanács megerősítése előtt is érvényesek legyenek; hogy az utasítás bármely pontjának elő nem terjesztése csupán azon egy esetben engedtetik meg, ha ez olly tárgyra vonatkoznék, mellynek fő elvei már országos többség által más irányban vannak megállapítva s így az utasítás létesítése lehetlen, de a' követ erről is számolni köteles. A' városokra nézve pedig még köv. utasítás adatott, hogy t. i. a' külföldiek ne csak árjegy-

zéki és házbéri keresetekre, hanem egyéb viszonyaikra nézve is, mellyek itt tartózkodásukból erednek, városi hatóság előtt pöröltethessenek meg; — a' zsidók polgárosítása pedig ne így melleleg, hanem külön és alaposan tárgyalatva, s külön törvény által, mellyben a' polgárosítás föltételei is meg legyenek határozva, eszközöltessék; a' kenyér s hús árszabása csupán czéhbeli mesteremberekre nézve gyakoroltathassék. Mi a' kir. városi követek által készített külön javaslatot a' városok rendezése ügyében illeti, annak átvizsgálására idő nem levén, tovább is az állandó választmánynál hagyatott. Előkerült ezután a' képviselő táblának a' jun. 20iki végzéstül elállása és a' dec. 2ikai ovástét, melly nálunk is elfogadtatásra talált, ámbár némelyek azt sürgették, hogy ha a' horvát követek latin beszéde maggyarra fordittatik, a' naplóba fogadtassék el, de erre az feleltetett, hogy a' mi a' táblai végzés ellen történik, s így a' mire senki sem figyelmez, sem nem felel, sem mondottnak el nem ismertetik, annak naplóban helye nincs, s ha kimarad, sem lesz a' napló csonka, sem hitelesség-nélküli; egyébiránt mondhatni: általános volt az indignatio a' képviselő táblán így erőszakoskodó horvátok ellen, kivált mióta a' varadi és zágrábi újabb botrányos kicsapongások hire elterjedt. Most következett az eskütszékek feletti nem is várt vita; nem várt annyiból, hogy e' tárgynak a' választmányban történt előkerülése alkalmakor ugyanazon párt, melly a' gyűlésben ellene szegült, a' választmányban készült módosításban világosan megegyezett, sőt némely qualificatiókat maga is javasolta, annál fogva mindenki úgy hitte, hogy a' választm. javaslata vitakozás nélkül el fogogadtatni; mi azonban épen ellenkezőleg történt, mert a' gyűlésben épen azon részről támadtattak meg az eskütszékek (ki hinné?) mellyről a' választmányi módosítás, miről alább leszen szó, — elfogadtaték; nem levén pedig az ellenző rész sem az eskütszékek lényege sem az országos választmány többsége által javasolt állandó bíróság iránt kellő világosságban, e' mellett látván, hogy az értelmiség nagyobb része az eskütszékeket pártolja, egyedül ollyan okokkal ostromolgatá azokat, mellyek a' szép számmal megjelent köznemességnek az eskütszékek elleni hangolására valónak számítva, — tudniillik, hogy az eskütszékek sok költségbe kerülnek, mellyeket a' nemességnek kellend fizetni, hogy az azokhoz megkívántató tagok száma kisebb megyékből ki nem telik, hogy akképen a' nemes felett paraszt fogna itélni, sőt mondatott még egy tag által az is, hogy Anglia példája e' részben nem igen kecsesgető, hol az eskütszékek mellett olly nagy nyomor uralkodik s hogy az eskütszékek behozatalával a' magyar alkotvány sirba dülend; — és ámbár ezen okok, mellyek különben igen kevés nyomadékkal birnak, fölöslegesen is megczáfoltattak, — nevezetesen megmondattok, hogy az országos választmány többsége által tervezett állandó bíróság hasonlíthatlanul több költségbe kerül, s azok teljes számát kisebb megyékben, a' tisztviselői karon kívül még nehezebb lenne kiállítani, mint az eskütszéki tagokét, s hogy valamint egyiket úgy a' másikat is, nem egyedül a' nemesség fogja fizetni, — hogy a' közgyűlés választván az eskütszékirat, rajta is állandó, akar e' a' nemesség körén kívül is terjeszkedni a' választással, — hogy a' kutyabőr még nem elég kezesség a' józan belátás és itéltő tehetségre s a' bíróban megkívántató jellemekre nézve, hogy ennél fogva inkább jó lelki nem is itéljen a' bünös felett, mint rozslékü nemes; — hogy angol hon szegényei nyomasztó helyzetét nem az eskütszékben, de nagyságát alkalmasint, legalább nagy részben azokban lehet keresni, — továbbá hogy a' személys batorság csupán az eskütszék mellett van teljesen biztosítva, — hogy az eskütszéki intézet az erkölcsiségnek is hatalmas iskolája s tényezője, — hogy a' mellett lehetlen ártatlannak elitéltetnie, — a' mi ezerszer borzasztóbb, mintha bünös marad büntetetlen, s több r. okok is, mellyek az eskütszékek jótékonyága mellett felhozhatók, elmondattak, — még is vagy két tag a' főnebbi álokokat untalan ismételve, és csak kevés szótól által pártoltatva, annyira erőtelő az eskütszékek elleni végzést, hogy a' tanácskozás délutáni 3 órán tul nyúlt, s a' köznemesség részéről történt közbeszólások által neki bátorítva (melly nemesség később maga megvallá, hogy alaposan nem érti, miről foly a' vita?) az ellenző rész szavazatot sürgete, mellynek erevénye azonban az lett, hogy az ugynevezett kardos rend közül, két egyh. személyt is oda értve, csak nyolczan nyilatkoztak vagy inkább szavaztak az eskütszék ellen, — mellette pedig, szinte más felekezeti egyházi személyekkel 20 személy szavazott, eziránt a' köznemesség szavazata iskétfelé oszolván, melly alkalommal furcsa látvány volt a' nem értésből eredett zavarodás-

katszemlélni, — egy szóval az eskütszékek behozatala 32 szóval 16 ellen határozatba ment, de azon választmányilag is javasolt módosítással, hogy az eskütszéki tagok száma, kisebb megyékben, melyek azt kívánni fogják, a' javasoltnak felére szállíttassék le, a' qualificatio pedig 100 pft. jövedelemről 200 pft. értékre változtattassék, 's ha ezen módosítás az országgyűlésen el nem fogadtatnék, e névze többi utasításunklépjen életbe; melly szerint elyben ugyan pártoltatni rendeltük az eskütszékeket; de alkalmazásukat kisebb megyékben még akkor is nehezen sikeríthetőnek mondák némelyek. — Lovagolt ugyan az ellenző rész most is azon, hogy levén e' tárgyban utasításunk, nem kell azt megváltoztatni, de mind ez sikerellen maradt. Legjellemzőbb volt azonban az eskütszékeket ellenzők részről nyilvánított azon szándék, — hogy ők csak a' mostani rendszer mellett akarnak maradni; — a' mit a' más részről tételezt azon kérdésre. vajjon mit akarnak tehát, ha az eskütszékeket ellenzik, behozatni? feleltenek, — 's csak későbbben világosították fel, hogy az lehetlen, — hajlottak az állandó bírósághoz. Felemlített egy tag által azon végzésünk is, hogy új terhet ne vállaljunk, míg az ország rólunk vagy országos pénztárlétesítésről, vagy kikerekítés vagy is kiegyenlítés által nem gondoskodik; de ezeknek reményében már az előtt a' börtön-költségeket megajánlván, most is a' mellett maradtunk; — erkölcsileg lehetlennek tartván, hogy az ország egy alkotmányos tagját, a' bírhatlan teher alatt összeroskadni, — 's attuli szabadulását képviselői szavazatok fogyasztásában keresni engedje, — a' mi nekik is életfeltétel. Pedig ha kiáltó szavunk csak pusztában fog elhangzani, az önfentartás kötelessége csakugyan oda fogna bennünket kényszeríteni; már most is elviselhetlen levén az országgyűlési költségek, országos ajánlatok 's egyéb terhek viselése; hátha még a' börtönköltségek 's több más is ránk rovatnak, akkor bizony tönkre jutunk. Azért segítség! halasztás nélkül!! — A' középponti vasut biztossága megkeretere a' kamatbiztosítás tárgyában csak akkor adunk határozott utasítást, ha a' kereskedés tárgyában kiküldött kerületi választmány munkálatát megkapjuk. — Végre fordult még elő egy vallási tárgy is, — tudniillik, egy reformatus férj nyilatkozása, melly szerint ez töle fortélylyal kicsikart reversalisát visszavonja 's érvénytelennek nyilvánítja, — melly tárgyban vegyes választmány általi nyomoztatás rendeltetett. — A' tavaszeli k. gyűlésen az olvasott könyv, tudósítások folytán, a' magyar nyelv tárgyában f. é. jan. 23ikáru érkezett kir. leiratra kelt felírás egyhangúlag pártoltatott; valamint a' hasonszenvi orvosoknak a' pesti egyetemnél ez új rendszer érdekében felállítandó tanítószék iránti indítványa is, a' népnevelési választmányi munkálat az állandó választmányhoz utasított; Wusthof testvérek szavazat a' díj nélküli honfiakká fogadtatnak; Zilah város kérelme szinte az állandó választmányhoz utasított; verificationalis kérdések feletti bíraskodással a' képviselő tábla ruházattat fel, épségben maradván a' visszahívás joga, az előforduló esetekben szükséges nyomozások végbehajtására névze külön törvény alkottatása hagyatván meg. Szóba jött e' közben követünknek eskütszékek feletti nyilatkozata és szavazata, minthogy megyénk Rdei az eskütszéki tagok qualificatiojaul a' 100 pft. forint jövedelmet sokalván, a' helyett 200 pft. vagyoneértéket állapítának meg, követünk még is 200 pft. jövedelemre szavazott, mi az eskütszéki tagokat még kevesebb száma szorítván, az eskütszékek behozatalát nehezítné; mivel pedig jelentésben is világosan ki volt fejezve a' 200 pft. tiszta jövedelemre szavazás, azonkívül az itt leginkább olvasatni szokott pesti Hirlap és Jelenkorban is így foglaltatott, az ugynevezett liberalis ellenzők hajlott e' hibát vagy az utasítás hibás leiratásának, vagy olvasásában tévedésnek tulajdonítani, 's ez csakugyan minden gyanúsítás nyilatkozatása nélkül végzésbe is ment, csupán felvilágosítás fogván a' követül e' iránt kívántatni; így a' gyűlés csendesen folyt le, ámbár némelyek ellenkezőtül látszattak tartani, mert gyűlés előtt azon vakhir terjedvén el, hogy egyik szomszéd megyéből többen szándékoznak megjeleneni a' követ megrovatása végett, 's ennél fogvást szokottnál sokkal számos nemes idézeték ellensúlyul be; azonban a' következés megmutatá e' hir alaptalanságát, az érdekllett megyéből egy személy sem levén, még a' néha megjelenis szokottak közül sem. Továbbá a' jun. 20diki határozat megszüntetése helyeselteték, az Uray miatt érkezett kir. leirat következtében, hasonló kihágásokat gátlandó törvény alkottatásának eszközölése, az e' tárgyban készitendő t. javaslatnak azonban előre leendő közlése meghagyatott. Ezekután kancellariai parancs következtében egy hűlen hegyaljai vinczler számadási pöre felküldésére Zem-

plény megye, hová az végrehajtás végett átküldetett, megkerestetni rendeltetett; Pest megyének a' szekerek könyvvell ellátása iránti felszólítására a' kellő intézkedés megtétezt; ugyanannak a' népnevelési rendszerbe a' testgyakorlatnak is felvételét ajánló felszólítása pártoltatást nyert; Nádor ő fens. a' nemzeti muzeumra tétezt ajánlásbeli illetőséget lefizettetni, dorgáló kifejezések mellett, sürgetvén, az illető pénzek beszédésére megbízva volt tisztviselő többször meghagyott kimerítő és számadó jelentéstétele e' hónap 7dikén tartandó gyűlésre okvetlen beadatni rendeltetett; Fehér megyének a' katonai élelmezés és szállásolás megváltására 800ezer frttul egy millióg leendő ajánlás végett adott utasítására, határozatott, hogy e' részben adatok nélkül biztos lépést tenni nem lehetvén, követünk az adatok előadását sürgesse 's azokat közölje; a' m. gazdasági egyesület emlékirata választm. hoz utasított, Nógrád megyének a' fontosb indítványok fölvetelét 40—50 napig halasztatni kívánó felszólítása pártoltatott, valamint a' Kőszeghy Benjamin által tervezett siketnéma tanító intézet is; Pozsega megye latin levele már most felbontatván, abban a' czimrövidítés elfogadását tudatja, mi pedig inkább a' magyar nemzetiséghez simulást ohajtván, megiratni rendeltük, hogy a' törvénytartarsa meg. Hontnak a' horvát követek latinul szólhatási ügyében kelt leirat parancsoló hangulata ellen 's a' képviselő táblai elnök iránti bizodalma megszünté tárgyában érkezett levele, a' mennyiben már e' kellemetlen tárgy némileg ki van egyenlítve, tudomásul vétezt, az elnök névze azonban ellenkezőnek jegyzőkönyvileg kijelentésével; Krassókul a' b. társulatnak az oláh határör-ezred hatalomterjesztése korlátozására czélzó felszólítás, ha mint sérelem az országgyűlésen elő fog terjesztetni, pártoltatni rendeltetett; Temesvár városátul érkezett csinos művü emlékpénz, az orvosok és természetbuvárok gyűlése emlékeül, kedvesen fogadtatott; végre Szabolcsnak azon indítványa, hogy a' magyar nyelv tárgyában érkezett kir. válasz nem kedvező esetre, a' horvátokat 6 év alatt magyarul szólani kötelező törvény sürgettesék 's előre minden tárgynak kerületi ülésbeni tárgyalatását eszközöljék követeik, tudósításul vétezt. Mai törvényszékünkön ritka borzasztó eset fordult elő, — két idegen lyány t. i. mult hónap 6ikán egy harmadikat, csupán ruháért ölt meg, hóval tömven teli annak száját, melly gonoszszágot minden megilletődés nélkül beszélének el. Vidékünkön a' juhok közt is rémitő a' halomás, sőt szarvas marhák 's kecskék is szelében hullanak a' métegyben, melly csapás a' szük pénzt még ritkábbá teendi. — L. M.

Szatmár vegye közgyűlésének folytatása. Az első napi tanácskozás közlésünk szerint egy személy ügye vala, ki éveken keresztül szövdött e' viszonyokba, bár utolsó személyes csatája lenne! Az érte küzdők 's az ő kívánsága teljesült, megpróbálták a' „közvélemény“ elleni köröztetést országszerte, mert fájnekkik hogy az országgyűlésen más közvélemény nyilatkozik 's épen ellenkezője annak, millyet ölmokokkal gyűlésinken teremteni akartak. Azonban a' körlevélben „ifjuságot“ nem közvéleményt neveztek meg, mellyet eger figyelemmel kísérni 's tulnyomó befolyásától meg ó n i é b r e s z t é k f e l a z o r s z á g o t. Pedig hasztalan! mert azon kincset mellyetszámára keresnek, illy uton nem találhatnifel. Mart. 5kén több rendü követjelentés után utasításul köv. pontok adattak: 1) a' magyar nyelv tárgyában f. é. jan. 23ról kiadott k. k. választ e' megye is örömmel üdvözölvén valamint annak nyomán m. e. jun. 20's dec. 5diki táblai végzés iránt alkotott határozathoz szives készséggel járul segyszersmind azokhoz, mik előbbi feliratokban a' nyelv és nemzetiség ügyében fölterjesztve valának, azonban a' k. k. válasz nem kielégítő, megadatását ismételve szorgalmazó újabb felírást egész terjedelmében magokéva teszik. 2) A' verificatio kérdésében utasításul adatott, miképen a' megyéknek követeik feletti független bíraskodási jogát e' megye Rdei jövedőre is épségben kívánják tartatni 's így e' tárgy feletti vitánál a' bűnös fél poenitentiát tartott azon felírásért, mellyben az april 20ki választás feletti bíraskodásra ő felségét kérte meg. Ez így állapítatván meg nálunk, félhető hogy a' verificatio fölött valaha ismét ölmobot ne határozzon minden pacificatio daczára is. 3) A' főispánok 's illetőleg helytartóik kihágásaikról különbözőkben kívánunk rendelkezni. 4) A' turpolyai sérelemre pótlólag, miután a' Horvátországban történt újabb kicsapongások olly aggasztó színben tűnnek fel megyénk Rdei előtt, hogy a' kormány figyelmének 's hatályának minél előbbi felhívását mind nemzetiség mind álladalom é r d e k é b e n szükségesnek ismerik, követünk általánoson m i n d e n e r r e v e z e t h e t ő c z é l s z e r ű u t é s m ó d o k h a s z n á l á s á r a u t a s í t t a t n a k. 5) A' szepességi 16 város rendeztetését 's a t.

illető kérelme i r á n t a z t k i v á n j á k m e g y é n k R d e i, h o g y m i e l ő t t o r s z á g g y. s z a v a z a t j o g b a n r é s z e s ű l é s r ő l l e n n o s z ó a' n e v e z e t t 1 6 v á r o s m i n t ö n á l l ó s a j á t f ő k o r m á n y z ó v a l b i r a n d ó h a t ó s á g r e n d e z t e s s é k ' s a' k é s z i t e n d ő j a v a s l a t, a' m e g y é v e l k ö z l ö t t e s s é k 6) Z i l a h v á r o s a i r á n t a' k e r. v á l a s z t m á n y á l t a l k i f e j t e t t n é z e t e k e t h e l y e s l i k ' s p á r t o l j á k; 7) a' j á s z - k u n k e r ű l e t e k é s h a j d u v á r o s o k r e n d e z t e t e s e i r á n t a' k e r. j a v a s l a t b e v á r a t i k. 8) A' n é p n e v e l é s i j a v a s l a t v á l a s z t m á n y h o z a d a t o t t k i. A' m a r t. 6 k i k ö z g y ű l é s b ű l k ö z l ű n k m é g e g y s z e m é l y e s ' s a z e l s ő n a p i n a k m e g f e l e l ő t á r g y a t. A' k i r á l y i b i z t o s b u c s u l e v e l e a z á l t a l a i d e g e n m e g y é k b ű l a l a k i t o t t t ö r v é n y s z é k i t á b l a b i r á k n é v j e g y z é k e v e l e g y ű t t o l v a t a t v á n f e l, a n n a k e g y i k p o n t j a i g y s z ó l: „h a i t t l é t e m n e k o l l y ű d v ö s e r e d v é n y e l e s z, m i n t t i s z t a v a l a s z á n d é k o m, u g y á l d a n i f o g o m a z o n ó r á t, m e l l y b e n a l k a l m a m n y i l t e' m e g y é b e n m e g j e l e n n i, á l d a n i a' m e g y é t, á l d a n i m i n d a z o n l e l k e s e k e t, k i k a' f é l r e é r t é s ' s r o s z a k a r a t a k a d á l y i n f e l ű l e m e l k e d v e d i a d a l m a s k o d v a a z t f ő l e g e s z k ö z l é k, d e á l d a n i f o g j a a' h a z a i s, m e l l y „S a t m á r m e g y é t t e s t v é r e i s o r á b a i l l ő h e l y r e v i s s z a k ö v e t e l i“ e z u t o l s ó k i f e j e z é s m á s o d - a l i s p á n i n d í t v á n y á r a m e g t á m a d a t o t t a z o n f é l á l t a l, m e l l y a' k i r. b i z t o s v i z g á l a t a n y o m á n m e g a c t i ó z t a t o t t 3 8 e g y e d e i m i a t t ' s m i n t a' k ö z l ö t t e k é s h i r l e t t e k u t á n i g e n h i h e t ő a z a l a p t a l a n b o s z u v á g y - v. i r i g y s é g t ű l v e z é r l e t e k i n t é s i t ű l v é r s z e m e t k a p v a c s a t á r a k e l t (a' m á s i k f é l b ű l n e m j u t o t t a' k i r. b i z t o s n a k k i t m e g e t i ó z t a t n i, m i n t h o g y 3 9 e g y e d r e m á r a' k i r. b i z t o s e l j ö v e t e l e e l ő t t v á d k e r e s e t r ó v a t o t t) E. M. t á b l a b i r ó f i g y e l m e z t e t é a' z a j o n g ó f é l t a' t e k i n t é l y r e, a z u t á n e m l í t é, m i k é p m i g i t t o l t a' k i r. b i z t o s, b ó k o l t a k n e k i, k e g y é t k e r e s t é k, m o s t p e d i g e l m e n t e u t á n k ö p e n y e g a l a t t h á n y n a k f i t t y e t. A' b é k e k ö v e t k e z t e b e n m i n t j a v o k a t a k a r ó t a n á c s o l j a: h a g y j a n a k f e l a' s é r t e g e t e s s e l, m e r t h a s z ó l ó e l l e n s é g ö k v o l n a, u g y a z t t a n á c s o l n á, m i t E z ő p a z ő t k ö v e l h a j t ó f i u n a k: e r e d j u g y m o n d, a m a n a g y u r a t h a j t s d m e g k ö v e l. V a l ó b a n i n k á b b m e g y é n k h á l a n y i l a t k o z a t á r a m é l t ő a z o l l y d i c s ő s i k e r e l m u n k á l k o d o t t k. b i z t o s, k i k ö z t ű n k b é k é t e s z k ö z l e m i n t i l l y o k a t l a n m e g t á m a d á s r a. E' f e l s z ó l í t á s n a k a z l ő n v é g r e k ö v e t k e z m é n y e h o g y a' m e g t á m a d ó f é l v i s s z a v o n u l t a' n é l k ű l h o g y k ö s z ö n e t s z a v a z á s r a e g y e z é s e t a d t a. M á s n a p a' t i s z t i f ő g y é s z, k i a' k i r. b i z t o s á l t a l v á d l ó ű g y e z s z n e k n e v e z t e t e t t, l e m o n d o t t h i v a t a l a r ó l ' s h o s s z a s m a r a s z t á s u t á n i s á l l h a t a t o s m a r a d t l e m o n d á s á h o z, a' 3 8 u j a c t i ó s f é l s o k á i g v i a t k o z o t t: m i t k e l l j e n t e n n i h o g y a' f ő j e g y z ő m o n d á s a s z e r i n t a z o n j ó b a r á t i n k a t, a t y á n k f i a t m i n é l e l ő b b f e l o l d o z t a t h a s s u k. (M e g k e l l i t t j e g y e z n i h o g y m i g e z e n 3 8 e g y e d m e g n e m a c t i ó z t a t o t t, a d d i g h a r a m i á k v o l t a k a z a c t i ó. a l a t t i a k, m o s t p e d i g b a r á t i n k é s a t y á n k f i a i) v é g r e h a t á r o z a t t á l ő n a' t ö r v é n y s z é k i e l n ö k n e k m e g i r a t n i, m i k é p e n m i k é t t i s z t i ű g y e z s t n e v e z t ű n k a' l e m o n d ó h e l y é b e.

Sárosmegyei közgyűlés febr. 12én kezdetvén folytatva tartott. Az országgyűlési tárgyak és követjelentések inkább szerkezetűek, mint beltartalmok által szolgáltak vitalás-anyagul. A' magyar nyelv iránti k. kir. leiratot örömmel fogadtuk el, azon pontokra névze azonban, mellyek a' k. leiratban érintve nincsenek, sürgető felírást kívántunk. A' népnevelést vállalás-különbség nélkül nemzetinek 's közönség kívánjuk úgy, hogy a' vallásbani oktatás a' külön felekezetek lelkeszei által teljesíttessék 's a' kerületi tervet e' szerint változtatandónak véltük. Többnyire követünknek meghagytuk, hogy jelentéseikben szavazatjokat rendszeren közöljék velünk, mert eddigi jelentéseik, mint általános megjegyeztetett, csupán az üzenetek, viszonyzenetek 's felírások száraz kalauzai voltak. A' gyűlés 3d. napján P. F. t. bíró hosszas meleg előadásban fejtegeté hazánk nyomorult állapotát, 's ajánlá az ismertes két garasos tervet, kiemelvén különösen Széchenyi gr. állását, ki épen azért, mert nem egyes pártnak, de az egész hazának embere, 's azért „valahányszor tények mezején forog“ indítványai iránt minden párttól meleg részvétet követelhet; emlité, hogy az ellenzések sokszor szükséges, hogy csak az aczélnek 's kovának összeütkezéséből ered a' szikra, 's megvallotta, hogy maga is az aczél szerepét vállalta fel többször e' teremben, de most, hol a' hazafiság szikrája ezen vármegyében is felgyulad, taplóra 's egységre van inkább szükségünk, mint új öszszekocczanásra, 's azért az ismertes indítványt a' pártkérdések sorából kiemeltetni kívánta. Ez ész szava váratlan hatású volt, következménye általános lelkesedés, mellyet a' mult tisztujtás óta, szemközt még mindig élesen álló pártok irányában csupán illy tehetség fejthetett ki. A' két ellenpártiak közül találkoztak sokan, kik a' tárgyat melegen fogták fel 's köztük szeretett másod alispánunk is; de találkoztak szinté számosan, kik inkább az indítvány iránti köz méltánylást csodálák. Különös is, a' V i l á g l e v e l e z ő j e, 's i g y

azegészpárt organumaszerint épen e'tbíró az, ki nálunk már kijátszotta szerepét, most fölkel, szól és minden oldalról csak pártfogókra talál. Igen itt elragadólag szólott az értelem, s illy értelem, bár némely orrok alá sok borsot tört, nem olly könnyen játsza ki szerepét. Csak egy szó emelkedett ellene, említvén a vámkat, melyek szerinte, az ország kereskedésének szenvedő állapotát okozzák 's melyek következtében a' 100 millió rövid idő alatt ki fog az országból szívárogni, nagyobb szegénységet hagyandván maga után, mint mellyben most nyomorgunk. Ezen szó egy megöszült szabadelmű t'bíró szava volt. Az osztatlan akarat azonban a' tervet elfogadandónak látta, de azt marcalis gyűlés e-libe tartozónak vélte, melly mindjárt mart. 1 kérére ki is tüzetelt. Minthogy pedig Tyukod és Csenger távol fekszik megyénktől, ledorongoltatástól nincs mit tartanunk. Első alispánunk é r i n t v é n továbbá, hogy ezen tárgy előtte egészen új és ismeretlen, nyílt tanácskozványra hitta meg a' Rket ezen tárgy felett, mellyben az érdekes indítványt, minden ingerültség nélkül sok oldalról megvitaták. 'S ez legyen dicsőségünk első sugára. Sáros conservatív, s a' telekdij ellen csak egy szó sem hallatszék. Martius 1 ke közel, és Sáros fényben álland a' haza oltára első küszöbén. A' gyűlés többi napjait magányügyek körüli igen kellemetlen személykérdések huzták ki. Gyűlés alatt 's után kebelbeli 's vidéki urak, iparlovagok, pinczerek és zsidók erősen adóztak pharao királynak, és a' macaói mandarinak, minek következtében, egy szepesi t'bíró, mint hírlík, hazatértevel agyon is lőtte magát. A' Honderüben meglent bái kicsapongásról közlemény egészen alaptalan. Farsangunk víg volt, felállítandó kórházunk javára a' költségek levonása után 560 frt. p.p. hozott be egy alárezás tánczvigalom.

Kassai levelezőnkül épen most kapjuk azon hiteles hirt, hogy f. mart. 13kán délutáni órákban Szabó József, ki a' Hirnök érdemes szerkesztőjét, mult hó vége felé Pozsonyban tetemesen kirablá, 's kinek személyes leírását az elorzott pénz drágaságok ismértetésével együtt egyik lapunk közlé, fületinczi Kelcz István megyei főjegyző ráismerése következtében elfogott 's a' város tömlöczében bilincsen ül erős őrizet alatt. Találtatott nála készpénzben: 2325 váltó forint, 18 gyűrű, különféle nemü ritka pénzek, zsebkendők Seraphine névvel, órák, aranyláncz 's a' t.

Mult naplónkba iktatott közleményre készült czáfolatát az izraelita orvosnövendékeknek későn érkezése miatt, ezen számban nem adhatjuk.

Spanyolország.

(Rendkívüli mozgalmak Krisztina elfogadtatására. Uj carlospárti összeesküvés.) Madrid egészen elpusztultnak látszik; a' politikai és polgári hatóságok vetélkedve küldik biztosikat Krisztina özvegy királyné elibe, 's e' buzgalomban a' polgárság, tudományos és vallási testületek, 's főnemesség is osztoznak. A' királyné maga mart. 6án indult el Madridból Aranjuez felé, hol alkalmasint 12én fog anyjával találkozni, ki mart. 1jén már Barcelonában volt, hol rendkívüli ünnepekkel fogadtattott; a' város fényesen ki volt világítva, 's a' legkülönbözőbb pártszínezetű emberek is zajos örömviválásokkal csoportoztak szállása körül. Megjegyzésre méltó, hogy nincs párt Spanyolországban, melly reményeket ne kötne az özv. királyné visszaérkezéthez. Annyi bizonyos, hogy ezentul nem a' ministerség, hanem Krisztina és valamely boldog kegyencez fog uralkodni. Nyereend ez által a' nemzet, vagy nem, azt majd a' jövődő fogja megmutatni. Egyébiránt beszélük, miszerint Krisztina már is annyira el van fogulva a' mostani ministerség ellen, hogy alkalmasint nem sokáig tartand a' ministerek dicsősége. — Bilbaoban ismét carlospárti összeesküvést fűdöztek föl, mellynek czélja volt don Carlos legidősb fiát a' királynéval összeházasítani; ez azonban hiu remény, mert a' trónkövetelő pártja annyira leolvadt már, hogy illy eszméről többé már nem is álmodhatni. Az összeesküttek közül mintegy 200 azonnal fogságra került. — Az apácázárdákban számüzetett hölgyekről igen buzgón kezd az udvar gondoskodni, mi az ellenzéki lapokat zajra izgatta. —

Franciaország.

(Az összeesküvés híre nem valósult. Aláírások Dupetit-Thouars számára.) Az összeesküvés hírek szokás szerint ismét nagyitva voltak. Csak annyi való az egészből, miszerint a' 70dik szerezred néhány közlegénye 's altiszteje a' fegy ellen nagyot és többször vétvén, közülök tizenketten büntetésül Algírba küldettek. — A' szabadelmüek diszkarddal akarják megtisztelni Dupetit-Thouars tengernagyot, azon szép tetteért, melly szerint Pomare tahitii királynét trónjáról letéve 's birodalmát Franciaország számára elfoglalá. A' kardot aláírás útján veendik, és pár nap alatt közel két ezer frank gyűlt össze, ámbár fél franknál nagyobb összegek nem fogadtatnak el. Az aláírást Vik Henrik neve nyitja meg, kinek birodalma jelenleg még csak a' holdban van, 's alkalmasint ott is fog maradni. — A' titkos költségek előleges megvitatására választott biz-

tosságban csak egy ellenzéki tag nyert helyett, a' többi mind conservatívnek jutott. —

Svédország.

(A' király állapotja nem enyhül.) Stokholmi mart. 1jei hír szerint a' kir. betegsége lényegileg sem jobbra sem rosszabbra nem változott. Ő fels. mindennap szunynyad ugyan néhány óraig, de tartós javulás jelei mégsem mutatkoznak. — A' schoneni hg., ki koresolyázás közben átfázott, ellenben már annyira felüdült, hogy orvosi jelentések nem adatnak ki betegsége iránt. Itt ugyanis febr. végén olly erős hideg volt, hogy éjjelenként, kivált az ország éjszakibb részein, több ember lett a' fagy áldozatja. Stokholmban 14—20, Geflében 30 éjszak felé pedig még több fokra is süllyedt le a' hévmérő. A' király 's kir. család, ugyszinte némely tehetősb magányosak több száz öl fát osztottak ki a' szegénység között. Mart. 1jén elvégre enyhülni kezdett az idő.

Görögország.

(A' trónöröklés, kormányzóság és senatus iránti határozatok.) A' nemzeti gyűlés febr. 10kei ülésében a' trónöröklést ugy szabályozta, miszerint a' jövő király okvetlenül a' görög-anatóliai vallást kövesse, ha ő fels. fmagzatokat nem hagyja, legidősb lányára szálljon a' korona; ha lányokat sem hagyja, ő fels. öcsece Luitpold örökölje, ha pedig ez a' görög vallást felvenni vonakodnék, szabadságában álljon, jogát fiára átruházni. Ha a' trónörökös kiskoru lenne, akkor egy kormányzó, ki görög vallásu 's 30 éves legyen, a' két kamra többsége által fog választatni. De ha ő fels. Otto hagyja kiskoru fiut, ugy a' kormányzóság a' gyámsággal együtt kivételképen Amália királynét illesse. A' nemzeti gyűlés ezen határozata félreismérhetlen tanujel e' a' nemzet határtalan bizodalmanak és szeretetének, mellyel viseltetik királynéja iránt. Másnapi ülésben Zographos azt indítványzá, miszerint a' királyné is görög vallást tartozzék követni; Kolettis, Maurokordatos 's mások hatalmasan keltek föl ellene, világosan mutogatván, hogy ez Görögországra nézve eszközölhetetlen; mert a' görög egyház keblében csak egy udvar, t. i. a' czári, van, 's a' görög királyokat nem kényszeríthetni, hogy mind ebből házasodjanak. — Hogy az első kamra tagjait vagyis a' senatorokat a' király nevezze, az heves viták után 147 szóval 47 ellen elhatározatott. Febr. 21kén a' fölött szözltek meg a' vélemények: vajjon egész éltökre vagy csak 10 évre neveztessenek é a' senatorok? végre szavazásra bocsátatván a' kérdés, mindkét részen egyenlő szám volt.

ÉRTESÍTŐ.

Hartleben K. A. könyvárosnál Pesten
[váci-utca 437. sz.]
épen most jelent meg és kapható:
TORZKÉPEK,

Irta Nagy Ignác.
3dik és 4dik darabja

Az ára e' két kötetnek 2 fr. 40 kr. p.pénzben.

Tartalom. 3dik rész: Kos ur szívhajai — (képpel). A' divatorvos. Az arslánnó: magosban, közében, alatt. Vadaskerti estély. A' vállalkozó. A' nyárspolgár. Fripon ur szerkesztői bajjai. Éjféli tapasztalások. Pamlagjelenet. A' nevelőné. Favágó család. Borzasztó találkozás. Koldus gyermek. Urasági várn. Tolvajok és örök. Tüzevészély. A' naderer (orgazda) — (képpel). Hármas áldozat. Arslánbarlang. A' hajbász. A' koldusbíró. Növényszázi forrongás. Polgári estély. Medve ur története. Az uzorás. Zajtay. — Mind a' négy kötetnek ára 5 fr. 20 kr. p. p.

Örökvallás útján váltság ajánlat.

2—3 Kiváltságolt Dobsina bányavárosnak néhány év előtt a' t. Csetneki uradalommal kezdett, földesuri birtoka 's hatósága iránti váltság-egyezkedése, leginkább a' közhaszonvételek aránytalan kulesa miatt nem sikerülhetvén, jelenleg a' bevégzett arányosítási per, tisztára hozott birtok, 's a' különvált dobsinai tek. közbirtokosságnak egyenkint is valóan felszámítható jövedelme, ezen egyezkedést lehetővé teszi.

A' tek. közbirtokosok nagyobb száma 's különböző lakása, valamint az egyenkint kötelezhető szavatosság miatt azonban illetén egyezkedés csupán egyenkint történhetvén meg: Dobsina város és község nevben ezennel illetőleg és tisztelettel közhírré tétetik: hogy azon város, örökvallás útján keblében minden közbirtokot külön magány-egyezkedés által, egyenkint is magához váltani ohajtva, — a' magányos-évdijasok által örökre megállapítottan fizetni szokott évdijak, száztul hat forintjával számított tőkét ezüst pénzben, a' közjövödelmek és mindenemü jogok váltságaul pedig minden arányosításheli kulcs-forintért külön 80 ezüst forintot készpénzben lefizetni mindenkorra ajánlozik. — Midőn ezen soknemü magányos alku és számozkodás után végeredvénykint föltett váltság 's örökvallási összeget ekként egyezkedhetési ohajtásával közhírré teszi 's egyszersmind tisztelettel említi, hogy minden egyes örök-

bevallás ugyan e' várost általános felszabadulási czéljához közelebb viszi, de ennek lávolabb jövedője jelenleg az örökvallásokat teendő városnak csupán birtok és jövedelmezaporodást adand 's az egyenkint ígért örökvallási sommak kamatja, az illető birtokrészek minden lehető jövedelmét sokszorosan mulja.

A' t. ez dobsinai közbirtokos urak ezen szerint, — egyenkinti részbirtokaikra nézve is örök vallástételre megkérletve, ha és a' mennyiben ezen végajánlás kívánataik és számításaiknak megfelelne, a' kölesönös szerződés létesítésére ezennel tisztelettel felhivatnak. Kelt 1844. mart. 2kán.

Rozsnyón: Schmidt Ede m. k. azon város felhatalmazott ügyésze
Dobsinán: Gömör János m. k. azon tiszelt bányaváros főjegyzője.

Néhány nap mulva hagyja el a' sajtót 's lesz kapható szokott könyvárosi uton:
A' Jelenkorban megjelent

„A d ó“
és
„Két Garas“
Gr. Széchenyi István.
kiadják többen.

Nehai gr. Eszterházy László volt rozsnyói püspök ur tömege elleni csödpörben hozott ítéletek végrehajtása. (minthogy mult febr. 17kére kitűzött időhatárt a' hófúvások 's utak járhatlansága gátolták) újabbán f. 1844lik évi apr. 10d. napjára Bakony-Szombathelyns Veszprém megyei helységbe van határozva. Mi is a' megítélt, de még ki nem elégitett követelésekre nézve, a' követelőknek tudtokra adatik. 1—2

Gözhajók-járása: mart. 18tul kezdve Pestrül Pozsony és Bécs felé indul minden nap regg. 7 órakor egy gőzös, Zimony és Drenkova fele mart. 22. 26 és 29diken; Mohács és Eszék fele mart. 27diken 's így tovább minden szerdán; Uj-Vidék és Tittel fele mart. 21kén 's így tovább minden vasárnap regg. 6 órakor; visszaindítás Eszék-rül minden pénteken reggel.

Gyorsutazás Bajáról Pestre 's vizont.
F. é. april 1tul indul egy koesi Pestrül Bajára, a' magyar király czimü vendéglőből, sziate Bajáról Pestre az oroszlan vendéglőből minden nap reggel 4 órakor. 'S minden nap Bajáról Pestre 's Pestrül vizontag Bajára egy nap alatt megérkezik esti 7 óratájban. Bálint János, Mackovics Pál és Lauth Miklós vállalkozók. 1—2

A' tisz. utasok méltóztassanak utazási jegyeket, mellyek nagyobb kényelem vegett ez évi minden utazásra érvényesek, elindulás-előtti napon váltani 's podgyászaikat átvételi nyugtatvány mellett a' gözhajó-hivatalban szintakkor átadni.

Eladó hágóménlovak.
Tek. Pestgyében fekvő Alsó-adaesi pusztán Pálmaffy Fülöp ur részén: Obonjan szüke telivér Arabiából vezetett, és El-Beda vi sötét pej telivér Arab honi nevelés. Bővebben értekezhetni helyben. 1—3